

„За разяснение на положението моля Ви да вземете прѣдъ видъ слѣдующитѣ ми съобщения.

„Азъ съмъ дошълъ въ България прѣзъ Ноемврий мѣсець 1879 въ послѣдствие на многобройни поканвания още отъ страната на Управлението на Имп. Руский Комисаръ (най-първо отъ Юлия 1878 изъ Пловдивъ), само съ една идеална цѣль, да помогна съ слабитѣ си сили нѣщо при устроенето на училищата въ тази новоосвободена страна, която попрѣди е била предметъ на научнитѣ ми издирвания, и която по происхождение на жителитѣ ѝ има симпатии на всѣки единъ славянски патриотъ. Безъ такава една идеална цѣль единъ чловѣкъ независимъ, както съмъ азъ, не ще си губи здравието и времето въ тукашнитѣ хаотически обстоятелства. За мене лично България никакъ не е нужно; азъ на други мѣста работихъ и живѣяхъ несравнено поспокойно, помирно, та и въ бждещето пакъ ще живѣя и работж. Дали съмъ нуженъ и необходимъ за България, това естествено е въпросъ, върху който могатъ да разсждаватъ единствено самитѣ Българе. Азъ въ България нѣмамъ никакви лични интереси освѣнъ желанието, да видж България голѣма и силна, да видж Българетѣ единъ отъ найщастливитѣ и найразвититѣ словѣнски народи — едно нѣщо, което ще стане можебитъ съ времето, безъ да е нужно моето присѣствие или съдѣйствие. Освѣнъ това не можж да прѣмълчж, че впечатления на едно полугодишно пребивание въ страната никакъ не сж удовлетворителни. Разбирамъ, че всѣка една млада държава страдае отъ неопитността си, но неможж да намѣря нѣщо насърчително въ тукашната жалостна самонадѣяностъ и самонадѣяна неспособностъ, въ наивното недовѣрие къмъ чужденцитѣ (и даже къмъ Словѣнитѣ), въ отсѣтствието на истинна самоотвърженна любовъ къмъ отечество и въ недостатъкъ на надлежното присърдце въ работитѣ.

„Като Ви моля, Господине Министре, да имате добрина да ми дадете поскоро единъ писменъ отговоръ, и като имамъ честь да Ви увѣрявамъ въ отличното ми къмъ Васъ почитание, подписвамъ се

Д-ръ Конст. Иречекъ.

Срѣдецъ (София), 12 май 1880.

* * *

Писахъ черновката и две копия до 3 ч. следъ полунощъ. На другия день сутринята дойде при мене Касабовъ, иска да извика Гюзелева на двубой. Отидохъ рано у Стоилова и му прочетохъ написаното. Hoggueг получилъ съобщение за увольнение! (отъ септемврий). Терджуманъ Ефенди бѣ въ канцеларията. Следъ това занесохъ писмото въ министерството и го изпратихъ съ стражаръ въ вжтрешното. Alea jacta est [зарътъ е хвърленъ]. По пжтя срещнахъ Начовича — нося ултиматумъ; много се изненада. — Хубавъ лѣтенъ день.